PROVINCIAL LIBRARY. MANITOBA

НЕМА ТАКОЇ ПОДІЇ В ЖИТТІ, ПРО ЯКУ НЕ МОЖНА-Б РОСКАЗАТИ ЦІКАВО Й ПОПУЛЯРНО.

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

В РОБІТНИЧІЙ ЛІТЕРАТУРІ ВІДБИВАЄТЬСЯ ЖИТТЯ Й БОРОТЬБА ПРАЦЮЮЧОЇ КЛЯСИ.

ОФІРА.

Щоб живий вернувся та не каліка, аби заздрів свої ворота і через батьківський поріг переступив. Благословби йому, дівонько пречиста, кожну доріжку, аби-терня не кололо його ніжок.

Молилася перед вівтарем Онуфриха за свого одинака. Навколішки падала і простягала руками молитовні слова. Зі споду серця виймала свої благання.

А Онуфрій хитав головою.

— Гай, гай, якби той бог не схотів людського терпіння, то не зіслав би на нас війни.

Та не перемовити її, бо каже:

— Не хули божої святости. Писано в евангелії — "віра твоя спасет тебе".

І що-дня забігає до церковці, як ранок позолотить на краях похмурих стін.

А раз якось отворила скриню. Позагортала всякого у платок і знов до церкви. В покорі ударила поклони, а потім розвісила на образі богородиці різнобарвне намисто; червоні коралі, ковтки і три срібні монети. Прикрасила матінку божу дівочою гордістю і припадала на долівку перед нею.

— Царице небес, що зірки розсвічуєш нам темним, поверни мені сина, аби щастячком загоріли святі образи на покуттю. Верни сина, бо за свого і ти страждала по муках.

Верни мій плід і кров з крови моєї.

Богородичко - дівонько, радуйся ти обрадованная...

Шептали уста і в груди билася та з поклонами віддавала в офіру найлюбіший спомин свого дівоцтва.

А як вже по війні людські повертали а за одинака донесли, що десь в Італії на скалах кулі посіяли його кости і розшматували тіло, Онуфриха й не сплакала. Задубів жаль, лиш до мозку вгризалося щось і розсікало думки на непевне.

Пішла до церкви, а там не чути ніг по камяних плитах, тільки навпростець до образу богородиці. Руки задрижали, але в душі перелилася жовч.

— То я тобі дівоцтво в офіру, а ти його запропастила... Та-ак! мовчиш? ти...

Заскоботали пальці та простяглись до образу. Зірвала прикраси, пошарпала вінці й болісно скривилася. А образ мовчав...

Як відсиділа свої місяці в арешті, говорили про неї куми:

— Ой любцю, Онуфриха недовірком стала.

— Та ще як! Іде попри церкву й повертає голову, як від нечистого. І не хреститься. Ще й образи повикидала з хати.

Бо Онуфриха перейшла на нову віру. За своє взяла якесь сироття, леліє про його долю, як бувало за свого одинака.

А старий приговорює її:

— Така офіра не змарнується.

М. Козоріс.

ЖІНКА.

Дещо на самогонщицьку тему.

Суддя дивиться проникливо на обвинувачених. Перед ним власники тайної гуральні: чоловік і жінка.

— Отже що — питає суддя — сторони не признаються до вини?

— Ні — каже обвинувачений — не признаюся. Усему винна жінка. Нехай тепер відповідає. Нічого про це не знаю.

Вибачте — дивується суддя — як це? Мешкаєте разом в одному мешканні і нічого не знаєте. Не знаєте навіть чим занимається жінка?

— Не знаю, громадянине суддя. Вона усе...

— Дивне — каже суддя. Що обвинувачена на це скаже?

— По правді, начальнику суддя, по правді. Моя в цьому вина... Можете мене покарати... Він ніпричому...

— Громадянко, каже суддя, коли хочете свого чоловіка тільки оправдати, то нічого з того. Перед судом нічого не затаїте... Проволікаєте тільки справу... Подумайте тільки самі, чи можна повірити, що чоловік живе разом в одному мешканні і нічого не знає... Може з ним не живете, громадянко?

Обвинувачена мовчить. Чоловік вдоволено киває головою.

— Не живу з нею, каже, власне: не живу. Деякі думають, що так, а на ділі — ні.. Це все її вина...

— Чи це правда? — питає суддя обвинувачену.

— А так, правда... Карайте мене, це не його вина.

— Ах так! — каже суддя. Не живете із собою... Щож це, чи ваші вдачі не годяться?

— Обвинувачений киває головою.

— Вдачі, громадянине суддя і загалом... І старша і...

— Як то старша, кричить обвинувачена, на місяць тільки...

— Правду сказала, громадянине суддя... Для жінки місяць стільки, що й рік... В сорок років...

— Не маю сорок років. Це брехня, громадянине суддя.

— Ну і що з того, що нема, а у жінки тридцятьдевять поважний вік. І волос біліє під сорок і загалом...

— Що загалом? — обурюється обвинувачена. Говори до кінця. При всіх говори, не засоромиш. Що загалом?

Суддя всміхається.

— Нічого, нічого Марусенько... Так собі кажу. Кажу, загалом... і шкіра вже що іншого і зморшки, наколи скажім, під сорок. Не живу вже з нею, громадянине суддя.

— Ах, то ти так! — крикнула обвинувачена. Шкіра тобі не до вподоби? Зморшки тобі, проклятий, не подобаються? Оклевечувати мене при всіх, так? Брехня, громадянине суддя! Живе зі мною, сукин син! Живе! І апарат до самогону сам купував. Я для нього негодяя, кров собі псую, ратую його а він так? Оклевечувати... Нехай разом посадять...

Обвинувачена заливається сльозами, витираючи голосно ніс хусткою. Обвинувачений безрадно дивиться на жінку. В розпуці махнув рукою.

— Баба чортове зілля, бабою завжди лишиться... Та нехай, громадянине суддя... Я також... Я теж випен. Нехай там... Ах, ти стерво... Тепер напевне посадять...

Суддя нараджується із заступником.

Е. Зощенко.

ПІСНЯ ЧЕРВОНИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Ой віють вітри гірські — суховії
Клонять, долі, трави в полонині.
Ой перейдемо браття стрільці-січовії
Через Збруч і будемо на Вкраїні.
Прощавайте села і смереки шумні
Прощавай бурхливий Черемоше
Щей ґазди, гуцули вільнодумні
Ми вернем як тільки переможем
Ой пішли загони січові горою
Тільки має прапор малиновий
Хто із нас поляже головою
Хто поверне в рідні села знову?
А за ними галичанки славні
Ой дівчата любі, чорноброві
Йдіть кохані ви за діло праве
З перемогою вертайтеся здорові.
Воркотали горлиці-коханки
Й пришивали до каштетів квіти
Хай сміються Вам вишневі ранки
І лоскочуть яблуневі віти.
Ой горіли панські фільварки
І валилися високі вежі
Вже ніхто не спинить тої сварки
Не загасить боротьби — пожежі.
Не затьмарить нам горячі чола
Бо у нас є кріси і шаблюки
Вже не буть рабами нам ніколи
Бо серця в нас вільні й вільні руки.
Ой віють вітри гірські суховії
Догорають ворожі руїни
Ой тож пішли стрільці січовії
За червону і вільну Вкраїну.

Михайло Шульга-Шульгенко.

ЯК СТВОРЕНО ЕВУ.

(З народніх сміхованок.)

Розкішне пасовиско над Дніпром. Спутані коні розбрелися по луці, лінно щипають соковиту траву, помахуючи гривами. Коло огнища сидять малі доглядачі, обсмажені сонцем і вітром, в кожушках, свитинках.

Вечеріє. На небі зявилася перша зірка. Тихо, тихо, — лиш біля костиря струмочком переливається жвава гутірка.

— Михаську, розповідж що небудь!...

— А що-ж я маю вам розповідати?

— Про Еву!... Про Еву!... вирішила більшість.

Михасько ходив дві зими до школи до сусіднього села, але цілої науки не продумав і залишив школу. Особливо дався йому в знаки отець діякон, що вчив "Закону Божого": то в кут на просо поставить навколішки, то "без обід" залишить, то за вухо скубне. І Михаськові аж до печінок вівся отой "Закон Божий", але зате хлопчина міг уже пописуватися своїм знанням на всі боки.

— Ну слухай, хлопці!...

До Михася тісніше присунулися кожушки й свитинки, а він почав отаке:

— "Як не було ще ні неба ні землі, то Дух Божий носився над безоднею. Аж потім, троха згодом, Бог сотворив землю й насадив садок. От раз Бог кличе до себе управителя, ніби окомана, тай питає:

— Ну, що?...

— Та так, Ваша Мость, що вже дуже, каже, грішити почали: ідолам куміри воздвигають.

— Ах, вони пся віра!... Післати на них потоп!

— В цю хвилю, Ваша Мость, от лиш одного шкода...

— Кого?

— Та праведного Ноя...

— А-а!... Той, що вино вигадав?... Добрий хлоп... Пошли йому архангела Гаврила: нехай упередить його...

— Слухаю...

От полетів архангел Гаврило на землю, а Ной саме випробовував нове вино. Ну, звичайно, почастував гостя.

От Гаврило випив тай каже:

— Ною, а знаєш що?

— Ні, каже, — не знаю....

— Потоп буде!

— Ну, бреши ще?!...

— Бігме, буде!...

— Отаке! Та що ж його робити?

— Копчегу будуй!...

— Хіба що... От дякую вам.

От Гаврило полетів собі, куди там йому требо було, а Ной почав будувати копчегу: сорок ліктів довжини, сорок ліктів ширини, сорок ліктів глибини. От як збудував, то взяв тут усю челядь тай звірят: сім пар видимих, а сім пар невидимих. Скоро забрав усіх на копчегу, як улупить дощик: перший день ішов сорок днів і сорок ночів, другий день ішов сорок днів і сорок ночів і третій день — сорок днів і сорок ночів. Позаливав усе: і озиме і яроване... Що його тут робити? От Ной надумався тай помандрував до свого брата Лота.

Як не пічне хилитати копчегу! Бідний Яфет аж кричить:

— Тату, та держіть на рівнішу дорогу, бо в мене аж печінки мало не вискочуть!...

— Терпи, сину, — каже Ной, — генералом будеш...

От нарешті голуб приніс кленову галузку...

— Ага! Вже Арарат близько... Ану хлопці, держіть правіше!...

От як доїхали до гори Арарату, а там аж гуде! Такий бенкет!

— А що то у вас, людонька добрі? — питає Ной.

— А звідки ви, дядьку, що не чули? — відповідають йому. — Таж весілля: Адам Еву взяв...

— Отаке! А звідки-ж ота Ева узялася?

— А ви хіба не чули?

— Ні...

— О на маєш!... Та це ж так було. Ото ходить Адам по раю сумний, неначе на похмілля. А Бог побачив його тай питає:

— Що тобі, Адамцю? Болить, може, що?

— Ні, каже, Ваша Мость, не болить мене нічого, от лиш дуже хочу Еву...

— Ну, дурний, та це ж не велика біда! Чекай, хлопче.. Гей, хто там! А покличте но сюди Хама!

От прийшов Хам: хлопець здоровенний, а кулак, як довбня.

Бог його й питає:

— А що, хлопче, можеш висадити Адамові десяте ребро?

— Чому ні, Ваша Мость, коли опісля відвіту не буде!

— Ну, то бий на мою відповідальність.

От Хам як не затопить Адамові під десяте ребро, тай висадить його... А з того ребра й вийшла Ева...

І. Зубенко.

БІЛИЙ ОРЕЛ.

"Od morza do morza"...

Розгулялась біла пташка —
З клітки вирвалась на світ,
Та чи в клітці не ослінла,
Що полетів десь летить?

Хто б спитав — вона будючно:
"Геть з дороги! Мам свуй цель!" —
Але ж, пташко, чи не теє.
Як Пилип той з конопель?

І куди тобі летіти,
Понад Рен, понад Дніпро?
Підлиш тобі забаглось,
Вабить десь чуже добро?

Годі, годі! Під ногами
В тебе падла є досить;
Все твоє шляхетне панство
Падлом від віків смердить.

Гр. Грудка.

"КРАСІН" В ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ.

НАРИС М. ШПАНОВА

(Продовження.)

Але поруч з балаганами і шаленою каруселлю є й такі розваги, за які московський Автодор безперечно ухопився-б, принаймні, повинен би вхопитися. У величезному павільйоні, огороженому металевою сіткою, бігають маленькі автомобільчики. Їх рухають електромотори, які живляться через дугу від густої сітки, підвішеної вгорі. Автомобільчики ці мають нормальне стерно й педалі, а формою схожі на камбалу: круглі, плесковаті, з товстою пневматичною шиною навколо всього корпуса; це запобігає ударам. Ці автомобільчики мчать всіма напрямами по великому павільйоні; ними часто-густо керують невмілі руки веселих дівчат, що з невимовним вереском налітають на зустрічні машини. Інколи утворюється такий клубок автомобілів, що 10—15 машин крутяться кілька хвилин на одному місці, не маючи змоги розійтись. Але є серед аматорів цієї нехитрої розваги й справжні віртуози. Ось якийсь однорукий горбач надзвичайно майстерно лявірує між машинами і спритно уникає всіх сутичок, жодного разу не потрапивши в клубок машин.

Ця розвага викликає надпоривний ентузіязм не тільки самих співучасників, але й усієї юрби, що тісно обступила павільйон. Вона сміхом чи оплесками реагує на події. Однорукий горбач через кілька хвилин завоював таку популярність, що поява його надмірно великого капелюха викликає бурхливі оплески всієї юрби.

Дощ — звичайна для Бергена година, але й він не може перешкоджати норвежцям розважатися. Тисячі великих чорних парасольок чоловіків, перемішаних з червоними плямами жіночих парасольок, відразу накривають юрбу. Ті, в кого нема парасольок, одягаються в дощовики, що їх завжди носять перекинутими на руку. На тлі одноманітних чоловічих дощовиків загораються яскраві плями чепурних синіх та зелених дощовиків жіночих, зроблених з якоїсь дуже тонкої, майже прозорої гуми.

Як і перш, крутиться карусель, літають кружки над кілочками, так само тісно стовпившись, стоїть юрба коло автомобільного павільйону. А крізь дощовий туман високо виблискують мигтючі написи світової реклями, перемішані з останніми новинами норвезької преси. За екран для написів править величезна, як будинок, пляшка "Ганза". Однак, це стародавнє слово зовсім не стосується до обєднання пароходних компаній давніх Любека, Бремена і Гамбурга. Це — всього тільки марка сельтерської води. І над назвою цієї води, що домінує над цілим районом виставки, мигтять повідомлення про те, що "Красін" сьогодня приїхав у Берген, що "Красін" поїде шукати Амундсена.

До речи про Амундсена. Це ім'я з'являється на стьожці світової реклями через кожні 5—10 слів. У вітринах кожного павільйону, у вікнах всіх крамниць міста, скрізь і повсюди — портрети Амундсена. Коли нас пізнають як красинців, перше запитання, з яким до нас звертаються — "чи поїдете ви шукати Амундсена", а прощаючись, знов запитують — "як ви гадаєте, чи пощастить вам знайти Амундсена?"

Знайдіть нашого Амундсена!

Опівночі 22 закінчили навантажувати вугілля. В останню мить принято на борт кілька пар саней. Мабуть, в них передбачають в майбутньому впрягати єдину вільну робітну силу на кораблі — журналістів, бо собак, що про них так багато говорено, ще не видко.

Роалд Амундсен (по середині) і його два товариші, летуни, що загинули разом з ним на далекій півночі.

Ніч нашого відходу з Бергену — ніч під Івана Купала.

Мрячить дощ. Згодом він поволі меншає, розпливається густим туманом, але увесь фіорд усіяно сотнями човнів і моторних катерів. На всіх суденцях — примітивна ілюмінація із смолоскипів і смоляних каганців. Оздоблені гірляндами, невеличні кольорові пароплави один по одному проходять повз нас. З їхніх бортів долинають захоплені й рівномірні, наче під дирижерською паличкою, вигуки: "Гип, гип, Ура! Ура! Ура!" Човни незмінно вітають нас одноманітним: "Ура Красін! Знайдіть нашого Амундсена".

Ім'я Амундсена панує над фіордом, як, певно, панувало тиждень тому, коли старий Роалд, улюбленець норвежців, летів звідси на французькому літакові "Латам". Його, мабуть, так само супроводжували крики захоплення, сповнені надії на те, що ще раз старий полярний вовк вкриє славою червоно-синій прапор. Але старі льоди старої Півночи, виявилося, сильніші за старого Роалда.

Хіба не безумством Роалда було гадати, що десятки літ його полярного досвіду сильніші за тисячоліття? Діставши вутлий дерев'яний човен, з мотором на 1,000 кінських сил, він може й мав рацію гадати, що йому не страшна крига, яку подолала його жалюгідна шкаралупа "Мод". Але лід, з яким успішно боролась "Мод", виявилось, надсилу тисячосильному човнові француза Гільбо. Хоч які вже там були варіянти можливої посадки завзятих мандрівників, всі вони однаково мало дають надії на врятування скіпажа "Латама". Однак, річ не в тому, на якому човні, полетів Амундсен. Річ в надзвичайній завзятості, залізній волі його, що з власного досвіду літання 1925 року знав про те, що може чекати його, коли він буде примушений спуститись в полярнім районі. І нема слів, щоб скласти ціну великому подвигові старого норвежця.

Веселі юнаки, на бортах своїх катерів, махаючи в повітрі шапками, мало не плачучи, кричать нам на прощання: "Крас-сін, врятуйте Амундсена!"

(Далі буде.)

Товариші! Відновляйте передплату одинокої робітничої газети "Укр. Роб. Вістей"!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" одинокий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: $4.00 на рік, $2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" одинокий дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фармерства. Передплата: $2.00 на рік, $1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" одинокий журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: $1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" одинокий журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повищі часописи й журнали посилайте або на імя кожного часопису зокрема, або на імя й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.
Cor. Pritchard & McGregor St., Winnipeg, Man.

Товариші й товаришки! Відновляйте передплату на "Укр. Робітничі Вісти"!